

Martín Carramolino, Juan, 1805-1884

**In augusta studiorum renovatione ad patres
salmanticenses oratio habita / a Joanne Martin
Carramolino, ... ann. di MDCCCXXIX.**

Salmanticae : Apud Joann. Vallegera, Typ. Univers.,
[1829].

Vol. encuadernado con 9 obras

Signatura: FEV-AV-M-01388 (02)

La obra reproducida forma parte de la colección de la Biblioteca del Banco de España y ha sido escaneada dentro de su proyecto de digitalización

<http://www.bde.es/bde/es/secciones/servicios/Profesionales/Biblioteca/Biblioteca.html>

Aviso legal

Se permite la utilización total o parcial de esta copia digital para fines sin ánimo de lucro siempre y cuando se cite la fuente

2

IN AUGUSTA

STUDIORUM RENOVATIONE

AD PATRES SALMANTICENSES

ORATIO HABITA

D. Joanne Martin Carramolino,

Jurisprudentiae Civilis Doctore,

et Humaniorum Litterarum

publico professore.

ANN. DÑI. MDCCCXXIX.

SALMANTICÆ:

APUD JOANN. VALLEGERA, TYP. UNIVERS.

IN AUGUSTA

STUDIORUM RENOVATIONE

AD PATRES SACRAMENTARIOS

ORATIO HABITA

Omnes enim trahimur et ducimur ad cognitionis et scientiæ cupiditatem: in qua excellere pulchrum putamus; labi autem, errare, nescire, decipi, et malum et turpe ducimus.

Cicero lib. 1. de Off.

et Romanorum Litterarum

publico professor

ANN. DNI. MDCCXXIX

—————

SALAMANCA:

ATUD JOANN. VALERERA, Typ. Univ.

Quamquam iis, qui à litterarum
 otio, ad renovandos Academiae ludos
 vos revocaverint, arduus semper vi-
 deretur hic ad dicendum ornatissimus
 locus, nihil tamen vester conspectus,
 humanissimi Doctores, nihil lectissi-
 morum hominum frequentia, nihil
 perdifficilis dicendi ratio attulit metus,
 quominus res vobis, magistratui suo,
 avidae scientiarum juventuti, cunctae
 denique nostrae civitati utilissimas ac
 jucundissimas diuturno silentio praeter-
 rissent. Quae quidem consuetudo, etsi
 ita extollenda videtur, ut majori laude,

*

(IV)

majorique honore dignam existimem, magnum mihi tamen facessit negotium, propterea quod nullis verbis possim meum adimplere munus, quæ in cæterarum artium laudibus haud sint promiscuè usurpata; unde fit, ut vulgaribus, tritis, ac velut translatis virtutibus, unicuique disciplinæ efferendæ acomodatis, ad hanc ornandam Spartam vobis uti videatur.

Nam cum speciali quadam ac pene divina providentia humaniores apud vos litteras edocendi munus exeunte proximo studiorum curriculo fuerim adeptus, ab alta, quam animo conceperam, in Scientias, in Virtutes, in Principem, in Patriam et Religionem dicendi ratione, est mihi, jam absoluto, hodie recedendum. Quæ

(V)

cum ita sint; postremumque practicæ Eloquentiæ magisterii, quo, vix dum in hoc amplissimo cooptatus ordine, à vobis fueram munificentissime donatus, gerens officium; nullum mihi prius, nullum vobis gratius, nullum omnibus imberbis juventutis votis optatius, nullum rei denique publicæ commodius duxi negotium, quod ad perpetuam me adscisceret orationem, quam de veræ Sapientiæ necessitate, de honestiorum scientiarum beneficiis, deque miseris atque teterrimis sæculis, quæ omnes gentes inscitâ laborantes graviter vexarunt, hodierna disserere die; omniumque subjicere oculis, eò beatiores fuisse, futurasque Nationes, quò et acrius, et ardentius, et virilius sapientiam coluerint.

(VI)

Magnum equidem opus aggredior; vobis honestissimi Magistri, valde conspicuum, quod autem humeri mei ferre recusant; nec ea vestra, quæ potius consuetudine, quam necessitate postulatur, indigens venia. Mihi tamen in altum loquendi mare semel evecto totam vestram impendite misericordiam, ut vela confidentius faciens, quæsitum portum feliciter attingam. Vosque jucundissimi juvenes, hujus Academiæ decus atque ornamentum, quos meus præcipuè alloquitur sermo, arrectis auribus libenter accipite; ab eo enim, qui ordini nostro præest, placide accipiendum scio.

Omnem populorum salutem in litterarum cultura, tam ad eos conservandos, quam omnium bonorum genere cumulandos, positam fuisse, adeo luculenter historiaram monumentis comprobatur, nemo ut, nisi qui in plenerum ignoratione versaretur, unquam inficiari sit ausus. Cum enim communis felicitas è singulorum sociorum sit salute conflata; salus autem sociorum in virtutis exercitio nitatur; nec virtus unquam excoli possit, radiantibus nisi Sapientiæ fulgores eam veluti digito commonstrent, illud pro-

(VIII)

fecto fluit, eas tantum, in quibus literarum studia viguerint, beatas esse posse civitates. Etenim quoad longissime præteritum mihi repetere tempus, et populorum pueritiam, juventutem, virilitatem, senectutemque investigare licet, nullum, quod non hujus rei perspicuitatem exhibeat, invenio monumentum.

Neque veras opimasque scientiarum fruges illis decerpere licuit, qui tametsi studiis minime infensi, labantem voluptatem, fugacem animi recreationem, tædiosoque labori levamen ex his duntaxat educi posse, audacter confidenterque pronuntiant atque decernunt. Veruntamen majus illis Dii munus concesserunt: hominumque felicitas ita ipsarum involvitur blandi-

(IX)

tiis, ut, qui sapientis animum humanis flagitiis casibusque subjectum contendant, vehementer mihi aberrare videantur.

¿Quid enim sibi primævi hominum voluerunt ductores, qui cum cæteros Deos Veneris imperio subjecissent, nihil autem in Minerva, nihil in Musis libidini auctoritatis esse faterentur? ¿Quid enim, cum ætherici Olympi fastigium quietum perpetuoque placidum fingerent, propterea quod eò altius stetisset, quò turbinum tempestatumque ingruerent procellæ, edocere sibi curarunt? ¿Quid enim ille quasi divini Orphæi significat cantus, quo Argonautarum aures animique percusi, molles ac deleniificas Sirenium aufugere voces, ne ipsarum

dulcedine sopiti essent in æternum submersi? Quid denique hæc atque alia fingentes sibi studerunt poëtæ? Nihil aliud nisi omnibus ostendere, divinam vitis que absolutam sapientiam esse censendam. Nihil aliud nisi, virum litterarum tenacem, neque instantis tyranni vultu, neque pravorum imperantium jussis nutaturum. Nihil aliud nisi, ceream juventutem imperitorum nautarum similem ab scopulis ipsi imminuentibus studiorum auxilio esse removendam. Nihil aliud nisi: Sed sileantur illa Mythologiæ testimonia æterna sæculorum oblivione sepulta: prætereantur ævi tenebricosi documenta; et ne vos poëtarum fabulis arrepti videamini, illis, qui Ægyptum, qui Græciam, qui Latium quondam habi-

(XI)

taverint, illis, inquam, communicate: virtutes, mores, leges, atque principes, quos habuissent, ab ipsismet hominibus inquire; et beatitudinis causam, quam pene sibi devinctam olim obtinuerint, assiduè perscrutamini.

Hanc vobis gerendam mecum accipite provintiam; et tam sedatis otioque pacatis, quam turbulentissimis bellorum temporibus, quæ fuerint sapientiæ fata, undique invenientur. Tuum erat, divine Plato, quod ab Ægyptiis traditum cepisti, tuum erat homines edocere, beatas tandem fore civitates, sin quibus aut Philosophi regnarent, aut Reges philosopharentur. Tuum erat, justissime Solon, tumuli jam limina pulsans, è lectulo clamitare, jucundius suaviusque te è vita discessu-

*

rum, si quid adhuc ediscere potuisses. Tuum erat, ò Rex regum Agamemnon, sæpenumero dicere, non audacis Achil-
 lis, non indocilis Ajacis, non imper-
 territi Diomedis, sed prudentis, sed
 experti atque placidi Nestoris decem
 similes expetere tibi ad brevi superbum
 Ilium tempore expugnandum. Tuum
 erat Mitylenæ Lesbii totius princeps
 legibus sancire, ne populi à te victi,
 perpetuæque adscripti servituti liberos
 suos litteras edocerent. Tanta animi
 persuasione credebas, solummodo ci-
 vitates et formari, et augeri, et per-
 petuari posse, queis litterarum studia
 cordi essent!

Nèque aliam fuisse urbis illius, cui
 totius universi gentes stiterunt paren-
 dæ, illius imperii, quod à Tiberis oris

(XIII)

ad Euxinum, à Byzantio ad Herculea
usque promontoria divinitus dilatam,
illius populi romani, quem Cœlicoli
omnium civitatum constituerant recto-
rem, et majestatis, et justitiæ, et bea-
titudinis originem, quam virtutis exer-
citiū sapientiæ præceptis tempera-
tum, ab omnibus Historiarum peritis
est ultro concedendum. ;Quis igitur
negare poterit, tandiu ipsius duravisse
magnitudinem, quandiu venusta Sa-
pientiæ delubra luxuriæ, avaritiæ, li-
bidinisve non fuerint holocæustis inqui-
nata? ;O Reguli! ;O Catones! ;O Cin-
cinnati! ;O cætera Romæ lumina at-
que columnæ! Vos obsecro atque ob-
testor, ut hujus sitis veritatis testes:
neque mendacium ab ore meo exilire
patiamini.

(XIV)

Si ab hac ad illam terrarum partem populis inhabitatam, qui languentem pallidumque solis semper viderunt ardorem, proficisci velitis, quanta in hospites ferocitas, quanta in parentes obsequendos barbaries, quanta scientiarum contemptio, quanta in Reges gereretur similtas, quanta omnium rerum esset varietas, ita mirabamini, ut centies pigeat pudeatque vos, ad tam horrida loca oculos semel intenderit.

Ea igitur inter utramque gentem diversitas viget, ut dum Græci atque Romani, quas vicerunt regiones, civitatibus ornant, Scytæ, Germani, Longobardi, et qui quondam nostram, qua nihil carius, Patriam subdiderunt, miserè populantur; dum illi Areòpa-

gum et Capitolium constituunt, hi Magistratum tecta dirumpunt; dum illi templa Diis immortalibus ædificant, hi tantummodo Vulcano, omnibus ustis atque consumptis, alliciunt; dum illi Principis auctoritatem prosequuntur, hi ferro facibusque scelestè contorqueunt; dum illi Porticum, Lyceum, et Academiam erigunt, hi litteris, artibus, atque scientiis succensi, nisi bellum omnia contemnunt; dum illi subditorum mores ad humanitatem informant, hi, veluti Eumenides per atra ululantes plutonia, totius societatis vincula dissolvunt.

Et quænam tanti discriminis causa? Quod tam contrarium agendi principium? Istane, quam gentes Naturam appellant, erga illos placida, erga

(XVI)

vos se præbuit offensa? ; Utinam vestrum in hoc excusationem invenisset delirium! ; Utinam quædam à Cælo promanasset distinctio, quæ hanc labem à vobis atque ignominiam dele-ret! ; Sed proh dolor! ; Proh hominum cæcitas!

Illam quidem mentis humanæ facultas, quæ homines admonuerat quid domi, quid militiæ, quid foret in magistratu præstandum; quæ conjugibus, parentibus, atque filiis propria edixerat officia; quæ super unumquemque Dei O. M. signaverat vultum; illa denique Sapiencia, quæ nos veluti per manus ad beatitudinem perduceret, ab antiquioribus populis valde, simul ac cognita, fuit honorata; à recentioribus autem ita vi, ita ferro, ita omni su-

(XVII)

plicio vexata, ut accidi nihil supra potuisset, si pro aris et focus esset dimicandum.

Cum igitur naturæ ratio recte vivendi, agendique præceptrix, præteritorum exemplorum recordatrix, futurorum veluti aruspex nobis perpetuo fuerit; ejusdem apotheosin utrum inficiabimur? fidissimam ei observantiam an denegabimus? Moderatoris Æterni nuntiumne habebimus?

Grates quidem meritas à nobis accipe, Ratio; et quamquam dignas tibi nostræ non sit facultatis persolvere, quantumcumque tamen est, in perpetuum evadat gratitudinis præconium, quod elatissimis ad sidera usque vocibus pronuntiet, nos unam te prosequendam, unam te venerandam, ne-

(XVIII)

que per momentum dubitasse.

Sed quid est quod vox faucibus hæret, et vinculis irretitur, ne tam debitas atque honestas referat laudes? Quid est quod animus etiam tanta perfusus lætitia, inexplebilis adhuc permaneat? ; Hei mihi, quod aliam causam perspicere videor, aliudque numen altiori refulgens perfectione! Tuque, ac si meis esses laudibus succensa, irata voce ita mihi loqui videris.

Desina insane tam execrata emit-
tere verba; non dictis his me censeas
efferi; quæque dignioris virtutis sint,
mihi accommodes: neque enim mea
adeo incendor natura, ut ortum du-
cam à nemine, neque attributis illius
qui me, atque omne creavit, unquam
exornari sum ausa. Sin vero mirabi-

lis astrorum cursus, si terræ, quam inhabitas, forma, si limina, quibus altum clauditur mare, si alterna temporum varietas, si suppetiæ denique, quibus quotidie reficeris, aspicienti non à fatali casu, non à temporis successione, non à temetipso, sed à quodam supremo Artifice creari tibi videntur; hunc pietate tua dignum existima; hunc omnium, crede, esse Moderatorem; ipsique amoris, gratiæ, atque observantiæ protinus officia persolve."

Et re quidem vera ornatissimi viri: est etenim quædam virtus à Cœlo concessa ad beatitudinem erudiens, quæ nos cum Deo quodammodo religat. RELIGIO, RELIGIO quidem est, quæ præbet afflictis solatium, quæ offert ægrotis medicinam, quæ requie donat

*

fessos, quæ pauperes et reges æqua metitur lance, quæ in prosperis temperantiam, in adversis perfugium, in virtute animum, in crimine excitat remorsus; RELIGIO denique una tantum felicitatis est origo judicanda.

Nam quamvis Ratio et Religio quædam possint ex his proprio sibi repetere jure; et quamquam altera atque altera eodem veluti centro innitantur, Religionis tamen circumductio tanto Rationi antecellit, quanto cupressi æthereæ à lentis solent, ut ita dicam, distare viburnis, quanto cæteris animantibus homines præstare.

Neque ideo rectæ Rationis judicia jactat Religio; verum ultro libenterque appetit; et ita appetit, ut quæcumque nostræ commisit fidei, illius auxilio

robore, imo pectore sarta tecta que teneantur. Sint hujus veritatis testes illa primæva tempora, æquæ pietate ac sapientia refferta, quæis Religionis fundamentis ejectis seduloque disquisitis, Ecclesiæ gloria atque splendor repetendus. Sint itidem testes sæcula ab his omnino diversa, quorum omnes meminisse horrêt; quæque generali caligine obducta scientias, mores, atque leges usque eò profligarunt, ut etiam ipsius Religionis sacrosancta ad absurdiores adsciscerent praxes; et in quibus fervida superstitio frænis potius quam calcaribus indigens, veræ pietatis locum occuparet. Hæc si ab his inquiratis temporibus, Religionem pariter atque Sapientiam eandem fortunam, eosdem gressus, eademque fata

penes habuisse, mutuumque se continuo adjutorium dedisse, aperte fatentur. Quantum igitur à veritate absunt, qui humile silentium, mentis cæcitatem, abjectamque submissionem anchoram atque clavum navis Ecclesiæ fuisse, pseudophilosophi contendunt!

Quæ sit Sapientiæ necessitas, quod inter omnes gentes fuerit hospitium, qui effectus, vidistis: nunc quid erga eam apud Hispanos factum, paucis considerate.

Si de rebus Romanorum imperio gestis sermo fiat, obviam nobis erunt illi Cordubæ Philosophi atque Poëtæ, quorum sententiarum virilitas, verborum elegancia, dicendique copia aureæ latinitatis exemplaribus æquiparandæ videntur. Si in primis barbariæ sæculis paulisper inmoremur, moribus, scientiis, legibusque Hispaniam cæteris præfuisse populis, vel ex eo intelligi liquet, quod humanæ mentis conditionem superasse diceretur ille *JUDICUM* codex juris nostratum prudentiæ fons, ab omnibus fere gentibus miratus, ab exteris autem Regibus ultro receptus.

Veruntamen nec tam firmissimis præsi-
 diis ab ea, cui omnis Europa suc-
 cubuit insitiæ, meruit Patria nostra
 liberari, usquequo FERDINANDUS et
 ELISABETH litterarum semina colentes
 ab ALPHONSO IX. hujus Academiæ
 conditore, et à Sapiente ALPHONSO jam-
 dudum terræ commissa, adeo Pruden-
 ti PHILIPPO tradiderunt, ut uberiores
 fructus colligere licuisset. Hic, hic est,
 mea saltem sententia, aurea hispano-
 rum ætas numeranda, hic populi His-
 pani auctoritas collocanda, hic summa
 artium magnitudo efferenda. Sed quid
 mirum? Ità quidem à Rege omnes
 honorabantur Sapientes, ut merito pos-
 set illam Æneæ sibi mutuari senten-
 tiam: *Nemo ex hoc numero mihi non
 donatus abibit.*

¡Sed ò rerum humanarum fragili-
 tas! Illa ipsa, quæ nuper hispanum
 nomen capere non poterant tempora,
 in lamentabilem infandamque concide-
 runt perniciem, quæ tot sæculorum
 glorias omnimodo deleret, nisi dies
 iterum illucesceret ad pristinum splen-
 dorem restituendum. Attamen nepos
 LUDOVICI XIV. tenerrimos amplexus
 avique præcepta recordatus illam,
 quam Galli memorantur gloriam, avi-
 dus in Hispaniam transportat; novam
 veluti formam res induit publica; lit-
 teræ omni supplicio excruciatæ denuo
 extolluntur; miserandumque adhuc no-
 bis tuum è vita foret discidium, invic-
 te PHILIPPE, ille nisi tam carus, tamque
 tibi similis filius CAROLUS III. nobis so-
 latio fuisset, quo neque justior alter

neque sapientior præivit.

¿Quis autem de CAROLI IV. laudibus ignarus? Quas majores ei commiserunt, litterisne consuluit, favit, honoravit?

Irremeabilis temporum cursus ad ea nos transtulit, quæ nostri FERDINANDI, quo nemo nobis dilectior, regnum constituunt. Quid autem dicam de eo, quod ab hoc ornatissimo dicendi loco, sit vobis ignotum? Quid de sua in externos humanitate, in subditos facilitate recorder? Quid de in tot adversis, totque generum malis constantia? Quid demum de illa, quasi incredibile celerique victoria, quam à quibusdam subditis et in eum, et in patriam infensi, diversique generis seditiones excitantes iterum ac sæpius reportavit?

Sed qua de causa delendis his
 atque nefandis diebus immoramur?
 Jam quidem à Patria tam truculenta
 tempora aufugere: jam magnus et alius
 sæculorum nascitur ordo: jam pacis,
 jam quietis nobis ornamenta redeunt;
 novamque à Cælo dimissam cernere
 videor progeniem, quæ FERDINAN-
 DI VII. atque MARLÆ CHRISTI-
 NÆ posteritatem affirmans, patrum
 virtutes ac majestatem consequatur.

Neque mei gratis memorisque
 animi hæc esse auguria judicetis; sed
 ita vera, ut tantæ felicitatis, nostrique
 Regis erga scientias amoris vos esse
 teneamini præcones.

Ea igitur est pro nostra Academia
 dilectio, ut neque publici Ærarii pau-
 pertas, neque totius populi inopia ab

(XXVIII)

huius Studii restauratione, quam vehementer Princeps intenderat, eum avertere potuerint; adeoque in pristinam famam restitui curavit, ut Collegium Gallico bello superiore dirutum, quod Universitatis glorias quondam suscitavit, quod Hebraicæ, Grecæ, Latinæque linguæ custos diceretur atque magister, quod Musarum denique Salmanticensium cunabulum olim fuit visum, regiis munificentis atque æquitate (neque stricta dicam justitia) quodam post liminio reducem atque integrum videatis, reædificatum autem brevi tempore speretis.

Sed ut in ipsis, ex quibus exorsa fuit oratio finem inveniatur, vos etiam atque etiam obsecro, dilectissimi juvenes, ut imo pectore alte repositum

maneat, veram felicitatem in eis dumtaxat stetisse gentibus, in quibus litterarum atque Sapientiæ beneficia colebantur.

Etenim si à Vatribus atque Poëtis longævis hominum ductoribus; si ab Scriptoribus atque Philosophis scientiarum atque virtutis magistris; si ab Imperatoribus et Ducibus nihil præter stragem clademque appetentibus; si à nostris denique Regibus litteris undique faventibus, hanc fuisse unum, dicitur, beatitudinis fundamentum; videte, ne, ut illis pulcherrimum fuit tam sancta tamque debita Sapientiæ officia præstare, sic vobis turpissimum sit, quod ab illis acceptum habetis, conservare non posse.

Quapropter pergite, adolescentes,

pergite eâ qua soletis assiduitate, ad laboribus vestris finem imponendum, ut tot curæ, tot sudores, totque vigiliæ supremis Academiæ honoribus donandæ censeantur; dulcisque Patria vestris quondam humeris subnixa, diù multoque sospes atque incolumis servetur.

DIXI.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

CLASIFICACION DE LAS...

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

perque ad qua solis asiditate, ad
laboribus vestris finem imponendam,
ut tot curis, tot solibus, totque vi-
giliae operibus decedatis honoribus
demande cunctantur: cuiusque Patrie
vestris quadam laudis oritur, diu
multaque super ista celebrantur
vota.

DIXI